

Stelselwijziging arbo-certificaten en de gevolgen voor asbest

Alleen gecertificeerde bedrijven en personen mogen met asbest werken. De certificatie-eisen zijn verbeterd, waardoor de controle op de naleving veel effectiever kan worden. Te vaak werd in de afgelopen jaren geconstateerd dat bij asbestverwijdering fouten werden gemaakt. Van de doorgevoerde wijzigingen wordt een sterke verbetering verwacht. Voor niet-bonafide bedrijven is geen ruimte meer. De maatschappij moet er weer op kunnen vertrouwen dat gecertificeerde asbestverwijdering op veilige wijze plaats vindt.

Asbest

De nieuwe eisen aan certificerings- en keuringsinstellingen (cki's) die de certificaten verlenen gaan in op 1 januari 2012. De eisen aan de certificaathouders worden een maand later van kracht. De cki's worden aangewezen door de minister van SZW en worden voor deze wettelijke taak aangemerkt als een zelfstandig bestuursorgaan (ZBO). De Stichting Ascet, die de nieuwe eisen op het gebied van asbest in beheer heeft, zal dit najaar alle betrokken partijen uitgebreid gaan voorlichten, zodat iedereen tijdig op de hoogte is en zich kan voorbereiden op de nieuwe eisen.

Aanvullende en aangescherpte regelingen

De belangrijkste wijzigingen worden hieronder beschreven.

Asbestcertificatie is aan zeer veel eisen gebonden. Deze eisen zijn nu zo geformuleerd dat er geen interpretatieruimte is over de vraag of aan de eis is voldaan. Alleen dan kan effectief op de naleving gecontroleerd worden en kunnen cki's corrigerende maatregelen opleggen die stand houden. In het verleden lag dat lastig omdat certificaathouders in een bezwaarprocedure konden aanvoeren dat een certificatie-eis op verschillende manieren gelezen kon worden. De keuze van de nieuwe eisen is gebaseerd op een analyse van de kritische stappen in het proces van asbestverwijdering. In de certificatieschema's zijn uitgebreide tabellen te vinden waarin afwijkingen van de eisen zijn geformuleerd, met de daarbij behorende sanctie die door een cki aan de certificaathouder wordt opgelegd.

Daarnaast zijn ook enkele specifieke vernieuwingen doorgevoerd.

Nu kunnen bij verschillende fases van asbestwerkzaamheden nog dezelfde rechtspersonen betrokken zijn, terwijl er tussen diverse stappen bij asbestverwijdering juist gescheiden verantwoordelijkheden moeten zijn. In het nieuwe systeem zijn de eisen aan gescheiden verantwoordelijkheden verder aangescherpt.

Certificaathouders waarvan het certificaat door een cki wordt ingetrokken, kunnen voortaan niet meer ongehinderd overstappen naar een andere cki om daar alsnog te proberen hun certificaat te krijgen. Na intrekking van hun certificaat door een cki kan men pas na 12 maanden opnieuw een certificaat aanvragen.

Ook de eisen rondom de inventarisatie van asbest en het daaruit voortkomende inventarisatierapport zijn aangepast. Het bureau dat de inventarisatie uitvoert is voortaan verantwoordelijk voor het volledig en correct inventariseren van het asbest en het deugdelijk opleveren van een compleet rapport. Het uitbesteden van deze inventarisatie mag, maar alleen onder strikte voorwaarden.

Asbestinventarisatie en certificatieschema's

Er zijn momenteel verschillende typeringen van asbestinventarisatie: Type-A, Type-B en Type-0 (nul). Hieraan zal worden toegevoegd Type-G. De Type-G asbestinventarisatie is een uitbreiding op de Type-A inventarisatie, en kan gebruikt worden om de gebruiksintegriteit van een gebouw vast te stellen. Opdrachtgevers kunnen deze asbestinventarisatie vrijwillig laten uitvoeren, deze voorziening is met name bedoeld voor schoolgebouwen. Schoolbesturen en eigenaren hebben er behoefte aan duidelijkheid te verkrijgen of een gebouw bij normaal gebruik risico's voor asbestblootstelling kan opleveren.

Asbestverwijdering

Asbestverwijderingsbedrijven zullen voortaan zelf volledig verantwoordelijk zijn voor het volledig en deugdelijk verwijderen van het asbest, inclusief de eindcontrole. Hiertoe dient een compleet werkplan opgesteld te worden.

Sanctieprocedure

Een cki kan bij het opleggen van sanctiemaatregelen aan de certificaathouder kiezen uit vier categorieën maatregelen die in de arbo-regelgeving zijn vastgelegd, te weten (1)onvoorwaardelijke intrekking, (2)schorsing, (3)voorwaardelijke intrekking en een (4)waarschuwing.

Deze maatregelen worden opgelegd aan de certificaathouder en zijn dus niet beperkt tot een enkele activiteit.

In de tabellen van de certificaatschema's is te vinden welke categorie maatregel bij afwijking van een specifieke eis door de cki moet worden opgelegd.

Indien bij een inspectiebezoek tegelijkertijd drie afwijkingen uit dezelfde categorie worden aangetroffen, als sanctie de naasthogere categorie maatregel wordt opgelegd. Met andere woorden; driemaal een afwijking waarop een voorwaardelijke intrekking staat, resulteert in een schorsing.

Bij zes afwijkingen uit eenzelfde categorie, binnen een periode van 12 maanden, wordt ook een sanctie uit de naasthogere categorie opgelegd.

Bij meerdere afwijkingen in diverse categorieën sanctiemaatregelen, wordt de zwaarste maatregel opgelegd.

Na de schriftelijke oplegging van een sanctie door de cki heeft de certificaathouder 2 weken de tijd om in een zogenaamde zienswijze procedure aan te tonen dat de geconstateerde feiten niet juist zijn, of dat de opgelegde sanctie in het specifieke geval kennelijk onredelijk is. Tijdens deze 2 weken mogen de werkzaamheden gecontinueerd worden. Na de genoemde 2 weken wordt de sanctie geëffectueerd.

Hierna kan de certificaathouder bezwaar aantekenen tegen de opgelegde sanctie, maar dat heeft dan geen opschortende werking. De cki moet beschikken over de bezwaarprocedure die van te voren bekend is bij de certificaathouder.

In gevallen dat de cki ervan overtuigd is dat de risico's voor de gezondheid erg groot zijn kan deze ook een schorsing als ordemaatregel opleggen. Dat houdt dan in dat met onmiddellijke ingang de certificaathouder zijn werkzaamheden moet staken. Een schorsing als ordemaatregel kan voorafgaan aan een gewone schorsing of onvoorwaardelijke intrekking.

Bij vaststellingen van categorie 2 of categorie 3 afwijkingen zal de cki bovendien altijd een extra beoordeling uitvoeren op kantoor of projectlocatie van de certificaathouder. De kosten van dit onderzoek komen voor rekening van de certificaathouder.

Cki's krijgen betere mogelijkheden om het certificaat van bedrijven die onbetrouwbaar opereren in te trekken. Hiermee moet de asbestverwijderingsbranche het vertrouwen zien terug te winnen.

Besluiten inzake een maatregel met betrekking tot asbestinventarisatie of -verwijdering kunnen ook gebaseerd worden op onderzoek en melding door toezichthoudende en handhavende overheidsinstellingen (Arbeidsinspectie, VROM-inspectie, (Milieu)politie, Gemeenten). Deze onderzoeken kunnen leiden tot een proces-verbaal, rapport van bevinden of een boeterapport. Indien er sprake is van een ernstig beboetbaar feit zal er waarschijnlijk sprake zijn van een afwijking uit de sanctie categorie 1, 2 of 3. Het is daarom belangrijk dat de eerdergenoemde overheidsinstellingen en de cki's goed communiceren. Hiertoe is er reeds een informatieuitwisselingsprotocol ondertekend door de cki's en de overheidsinstellingen. Overigens zal de cki maatregelen baseren op eigen waarnemingen.

Voor meer details wordt verwezen naar de betreffende certificatieschema's. Deze kunt u vinden op wetten.overheid.nl

Harmoniseren	Actualiseren	Expliciteren
Voor asbest geldt dat de eisen meer systematisch zijn uitgewerkt (bijv. de regeling voor bedrijven en voor personen zijn gelijksoortiger van opbouw geworden met onderling dezelfde soorten elementen als een maatregelenbeleid e.d.).	Hier is bij asbest een 'grote slag' gemaakt door scheppen van orde in de veelheid van regels en richtlijnen en verwijzingen, vaak verouderd of moeilijk vindbaar.	De eisen voor asbest zijn veel scherper en meer eenduidig opgeschreven. Aangegeven is welke 'tekortkomingen' tot welke maatregelen dienen te leiden en hoe met recidive moet worden omgegaan. Ook voor SZW is in een sanctie- en maatregelenbeleid vastgelegd hoe SZW richting cki's moet handelen. Zowel de eisen aan cki's als aan certificaathouders zijn verbeterd, gecontroleerd op toetsbaarheid enz.

Overgangsregime

Vanaf 1 januari 2012 kunnen (en moeten) de huidige cki's een verzoek tot beoordeling op de nieuwe eisen bij de Raad voor Accreditatie (RvA) indienen. Doen zij tijdig (binnen 5 maanden) een dergelijk verzoek, dan loopt de huidige aanwijzing door totdat op het verzoek om hernieuwde aanwijzing is beslist door de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Nadat de cki een positieve beoordeling van de Raad voor Accreditatie heeft ontvangen kan een verzoek tot (her) aanwijzing bij het ministerie van SZW worden ingediend. De komende tijd moeten zij de noodzakelijke aanpassingen doorvoeren. De hele aanwijzingsprocedure moet binnen 2 jaar zijn afgerond.

Voor de certificaathouders geldt dat het certificaat in ieder geval doorloopt tot de eerstvolgende controle door de cki. Op dat moment zullen zij moeten voldoen aan de nieuwe eisen. Is dat niet het geval dan lopen zij het risico dat er maatregelen worden getroffen door de cki. Ook de certificaathouders doen er dus goed aan de komende tijd te gebruiken voor de noodzakelijke aanpassingen.

Wat betreft het overgangsrecht zij verder verwezen naar de Nota van toelichting bij het Besluit tot wijziging van het Arbeidsomstandighedenbesluit en enige Warenwetbesluiten in verband met de herziening van het stelsel van certificatie (Stb. 2009, 395).

Sancties en maatregelen

Certificaathouders

In het nieuwe systeem is de vrijheid voor certificerings- en keuringsinstellingen (cki's) om zelf te bepalen of aan certificaathouders sancties worden opgelegd in belangrijke mate weggenomen.

In de arboreggeving is beschreven welke 4 typen sancties een cki kan opleggen:

1. Waarschuwing;
2. Voorwaardelijke intrekking: certificaat vervalt automatisch indien tekortkoming niet binnen opgelegde termijn is opgelost;
3. Schorsing: certificaathouder mag totdat de tekortkoming is opgelost geen werkzaamheden verrichten waarvoor het certificaat vereist is;
4. Onvoorwaardelijke intrekking: certificaat wordt ingetrokken en een nieuw certificaat mag pas na 12 maanden weer opnieuw worden aangevraagd

In ernstige situaties, zoals een onmiddellijk dreigend gevaar voor gezondheidsschade, kan de cki als aanvulling een schorsing opleggen die onmiddellijk ingaat en vooraf gaat aan de hiervoor genoemde sancties.

Indien bij een inspectiebezoek tegelijkertijd drie afwijkingen uit eenzelfde categorie worden aangetroffen, als sanctie de naasthogere categorie maatregel wordt opgelegd. Met andere woorden; driemaal een afwijking waarop een voorwaardelijke intrekking staat, resulteert in een schorsing.

Bij zes afwijkingen uit eenzelfde categorie door de certificaathouder, binnen een periode van 1 jaar (recidive), wordt ook een sanctie uit de naasthogere categorie opgelegd.

Certificaathouders die van mening zijn dat de sanctie op onjuiste feiten is gebaseerd kunnen dat in de zienswijze periode van 2 weken kenbaar maken aan de cki. In die periode is de sanctie wel opgelegd, maar nog niet van kracht. Na deze 2 weken wordt de sanctie van kracht, maar kan de certificaathouder een bezwaar indienen bij de cki. Het indienen van een bezwaar

heeft echter geen opschortende werking. De cki kan uitzonderingen maken op het sanctiebeleid zoals uit het certificatieschema in gevallen van kennelijke onredelijkheid. Dit is pas mogelijk nadat de certificaathouder tijdens de zienswijze periode overtuigende argumenten aanvoert. De cki en haar procedures moeten voldoen aan de Algemene Wet Bestuursrecht.

CKI's

Audits van de Raad voor Accreditatie of toezichtonderzoek door de Arbeidsinspectie kan aan het licht brengen dat cki's niet meer voldoen aan alle eisen. Afhankelijk van de aard en mate van tekortkomingen zal het ministerie van SZW dan een van de volgende maatregelen opleggen:

1. Waarschuwing;
5. Voorwaardelijke intrekking: aanwijzing cki vervalt automatisch indien tekortkoming niet binnen opgelegde termijn is opgelost;
3. Schorsing: cki mag totdat de tekortkoming is opgelost geen werkzaamheden verrichten waarvoor de aanwijzing geldig is;
4. Onvoorwaardelijke intrekking: aanwijzing wordt ingetrokken en een nieuwe aanwijzing mag pas na 12 maanden weer opnieuw worden aangevraagd

Aan de verleende aanwijzing kunnen ook nadere voorwaarden worden verbonden.

De criteria voor toepassing van de genoemde maatregelen zijn gepubliceerd in een beleidsregel